

درآمدی بر فلسفه دین

جلسه هفتم

فصل پنجم (بخش دوم)

براهین خداشناسی: ادله‌ای در تأیید وجود خداوند

۵. نسبت میان فصل‌های پنج و شش و هفت
۱. انواع استدلال از منظر منطقی
۲. صفات ارزیاب استدلال‌ها
۳. مفهوم اثبات در استدلال‌آوری
۴. کانت و اقسام استدلال‌های له وجود خدا
۵. برهان وجودی
- ۱-۵. تقریر برهان
- ۲-۵. نقدهای وارده
- ۳-۵. صورت‌بندی جدید
- پایان بخش اول

- مفهوم تقدم و تأخر
- تمثيل به‌مثابه یک استدلال
- بهترین تبیین به‌مثابه یک استدلال
۶. برهان جهان‌شناختی
- برهان کلام
- برهان تومیستی
۷. استدلال غایت‌شناختی
- استدلال تمثیلی پیلی
- استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل
۸. استدلال اخلاقی
۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن
۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

انواع تقدم و تأخر فلسفی

آنچه فعلا لازم داریم:

زمانی VS منطقی

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

۱. حسن مثل حسین است از حیث فلان.

۲. حسین ویژگی الف را دارد.

۳. ویژگی الف با حیث فلان ربطونسبی دارد.

پس (احتمالا) حسن هم ویژگی الف را دارد.

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان‌شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت‌شناختی

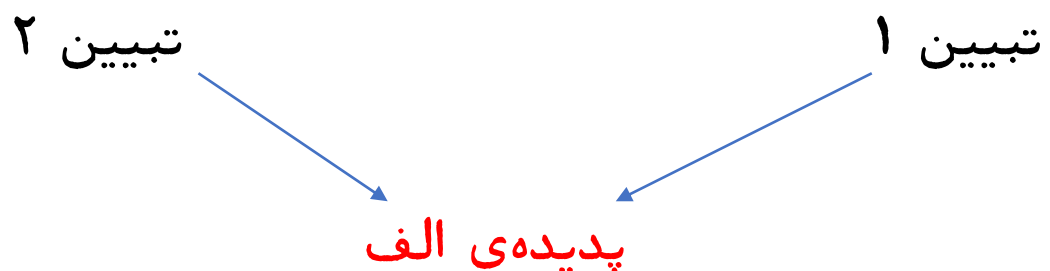
— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه يك استدلال

— بهترين تبیین به مثابه يك استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

۱. برهان جهان شناختی به مثابه يك صورت برهان

۲. اقسام بررسی شده:

— برهان کلام: مبتنی بر تقدم زمانی

— برهان تومیستی: مبتنی بر تقدم منطقی

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

۱. هر چیزی که حادث می شود، موجودیتش مسبوق به علتی است.

۲. جهان حادث شده است.

۳. پس حدوث جهان علتی دارد.

علت مُحدثه VS علت مُبقیه

۱. موجودی ممکن وجود دارد.
۲. موجودیت این موجود ممکن محتاج علت است.
۳. علت موجودیت این موجود ممکن چیزی غیر از خود اوست.
۴. مجموعه علل یا صرفاً مشتمل موجودات ممکن است یا دست‌کم واجد یک موجود واجب است.
۵. مجموعه صرفاً مشتمل بر موجودات ممکن نمی‌تواند علت باشد.
۶. پس مجموعه علل باید دست‌کم یک موجود واجب داشته باشد.
۷. واجب‌الوجودی هست.

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به‌مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به‌مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان‌شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت‌شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان‌شناختی

— برهان کلام

— **برهان تومیستی**

۷. استدلال غایت‌شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

نقدها:

۱. آیا اساساً علیت امری «در-جهان» است یا ذهنی؟

۲. آیا برهان جهان‌شناختی مبتنی بر برهان وجودشناختی است؟

۳. آیا می‌توان از «کُل» عالم پرسید؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

صورت کلی

جهان به شکل **مدبرانه‌ای** شکل گرفته. پس مدبری دارد.

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

جهان به مثابه ساعتی لب ساحل جزیره‌ای متروک

نقدهای هیوم:

۱. استدلال منوط به شباهت است اما این‌جا وجه افتراق هست.

۲. شباهت‌هایی هم اگر باشد، لزوماً شباهت مرتبط نیست تا جهان را هم یک قوه مدبر طراحی کرده باشد.

۳. نفهمیدم!

— مفهوم تقدم و تأخر
— تمثيل به مثابه یک استدلال
— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

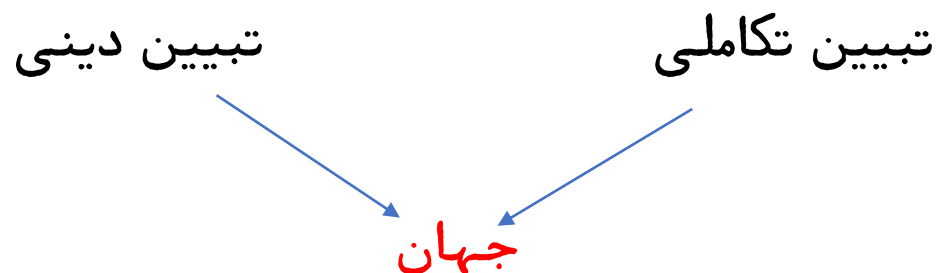
— استدلال استقرایی — تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

آیا نظریهٔ تکامل قابلیت پیش‌بینی دارد یا فقط توصیفی است؟
اگر فقط توصیفی است، جا برای تبیین‌های بدیل باز می‌شود.
ناگهان، تبیین دینی از عالم

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه يك استدلال

— بهترين تبیین به مثابه يك استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

تبیین دینی می پرسد:

چگونه می توان نظام یک پارچه ای را که از سادگی به سوی پیچیدگی،

از فقدان حیات به سوی حیات و سپس به سوی حیات ذی شعور

تکامل یافته را تبیین کرد؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

۱. قانون اخلاقی **عینی** وجود دارد (نسبی گرایی مردود است)

۲. این قانون باید **مبنا** داشته باشد تا قابل توجیه باشد.

۳. مبنا یا واقعیت خارجی متعلق تجربه است یا ذهن.

۳. **واقعیت خارجی به مقوله «است» ربط دارد اما اخلاق به مقوله «باید».**

۴. فقط ذهن می تواند مبنای اخلاقی باشد.

۵. ذهن بشری نمی تواند مبنا باشد؛ چون قانون اخلاقی **بی تأثیر** از

تطورات انسان ها و مرگ و تولدشان پابرجاست.

۶. پس باید **ذهنی متعالی** در پس آن باشد.

۷. **خدا**

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان‌شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت‌شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

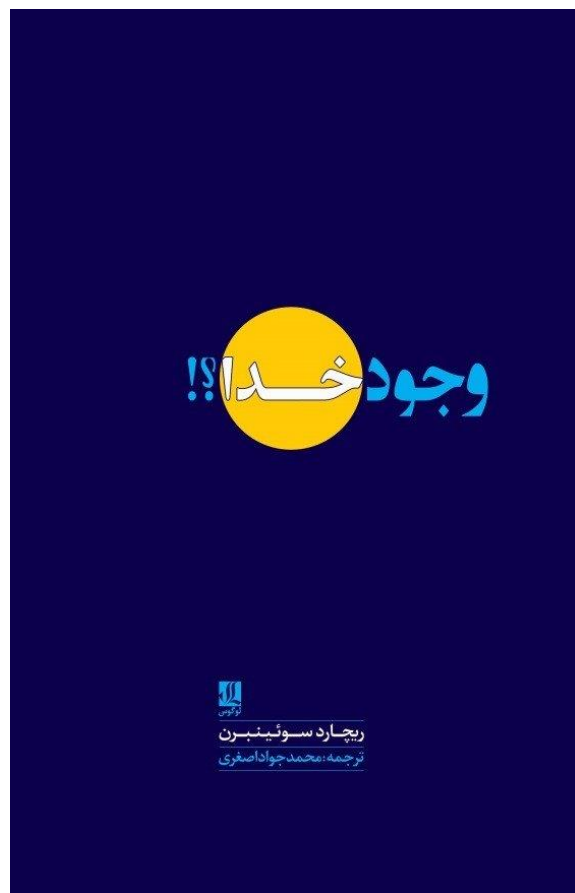
۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

نقد

در نگاه ارسطویی، «باید» نه از «است» بلکه از «غایت» که در حقیقت امور نهفته بود، به دست می‌آمد.

أقول

اگر «غایت» را وارد کنیم، شاید استدلال اخلاقی مخدوش شود اما خدا باور راحت می‌تواند به سراغ استدلال‌های غایت‌شناختی برود.

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه یک استدلال

— بهترین تبیین به مثابه یک استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

— مفهوم تقدم و تأخر

— تمثيل به مثابه يك استدلال

— بهترين تبیین به مثابه يك استدلال

۶. برهان جهان شناختی

— برهان کلام

— برهان تومیستی

۷. استدلال غایت شناختی

— استدلال تمثیلی پیلی

— استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل

۸. استدلال اخلاقی

۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن

۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

روش برقرار ارتباط متقابل:

۱. ویژگی های خدای فلاسفه را بگیر.

۲. ویژگی های خدای ادیان را بگیر.

۳. نقاط مرتبط را به هم وصل کن (۳ نمره)

۵. نسبت میان فصل‌های پنج و شش و هفت
۱. انواع استدلال از منظر منطقی
۲. صفات ارزیاب استدلال‌ها
۳. مفهوم اثبات در استدلال‌آوری
۴. کانت و اقسام استدلال‌های له وجود خدا
۵. برهان وجودی
- ۱-۵. تقریر برهان
- ۲-۵. نقدهای وارده
- ۳-۵. صورت‌بندی جدید
- پایان بخش اول

- مفهوم تقدم و تأخر
- تمثيل به‌مثابه یک استدلال
- بهترین تبیین به‌مثابه یک استدلال
۶. برهان جهان‌شناختی
- برهان کلام
- برهان تومیستی
۷. استدلال غایت‌شناختی
- استدلال تمثیلی پیلی
- استدلال استقرایی – تبیینی در برابر تکامل
۸. استدلال اخلاقی
۹. استدلال مبتنی بر مجموعه قرائن
۱۰. خدای ادیان، خدای فلاسفه؟

درآمدی بر فلسفه دین

جلسه هفتم/پایان